

Державний заклад
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

ПРОБЛЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ

збірник наукових праць

Одеса
2021

**УДК:376
П781**

**ДРУКУЄТЬСЯ ЗА РІШЕННЯМ
Вченої Ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського
(протокол № 7 від 25.03.2021 р.)**

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Ганчар І.Л. – професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри фізичного виховання і спорту Національного університету «Одеська морська академія».

Кисличенко В.А. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор – професор **Форостян О. І.**

Відповідальний редактор – доцент **Соколова Г. Б.**

Технічний редактор – викладач **Маматова З. Р.**

Члени редколегії:

Соколова Г.Б. – доктор психологічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Лещій Н.П. – доктор педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Арнаутова Л.В. – доцент, кандидат медичних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Начинова О.В. – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського»

Притиковська С.Д. – кандидат педагогічних наук, завідувача СНДЗ №193 компенсуючого типу м. Одеси

Григор'єва Л.В. – директор, вчитель-методист, спеціаліст вищої категорії Одеської спеціальної школи №75 I-II ступенів Одеської міської ради Одеської області.

Проблеми реабілітації: Збірник наукових праць. /редкол.
О. І. Форостян та ін. - Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. – 114 с.

**УДК:376
ББК:74.00**

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», 2021

РОЗДІЛ І. МЕТОДИКА КОРЕКЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ВПЛИВУ НА ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Арнаутова Л. В., Войтенко К. А.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІХ ВИКОРИСТАННЯ В ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

"В кожній людині – Сонце, тільки дайте йому світити"
Сократ

Сучасне життя людства не можливе без інновацій тому подана стаття розглядає поліпшення корекційних заходів для дітей які мають порушення мовлення шляхом використання інноваційних технологій в логопедичній практиці.

Збільшення рівня дієвості корекційно-логопедичної роботи з подолання порушень мовлення у дітей дошкільного віку на даний час є актуальною логопедичною проблемою оскільки мова - найбільший скарб людини. Саме вона є одним з головних чинників адаптування до оточуючого середовища..

Для логопедичної діяльності яка спрямована на корекційну роботу з дітьми, інноваційні технології набувають все більшого опрацювання та вивчення. Ці методи пліч-о-пліч з традиційними слугують досягненню максимальних успіхів в роботі з подолання порушень мовлення у дітей раннього віку.

Логопедична робота є складною, комплексною проблемою педагогіки. Вона є успішною і ефективною якщо:

- збудована на принципі міждисциплінарності (інтеграція методів, прийомів з різних галузей наук: педагогіка, психологія, медицина тощо);
- проводиться в режим постійного пошуку інноваційних форм і методів логопедичної діяльності;
- базується на творчих, нестандартних рішеннях завдання корекційного розвитку дітей з патологією мови.

Інновація- нове, **інноваційний технології-** внесення нового і дієвого іншими словами- це методи навчання та розвитку дітей дошкільного віку з порушенням мови шляхом співпраці вчителя-логопеда та дітей. *Накопичення інноваційного досвід* - це йти разом з часом, пробувати щось нове та не звичайне у своїй професійній діяльності.

Інноваційні технології допомагають не обмежуватися формуванням знань умінь та навичок (ЗУН), а прагнути до розвитку індивідуальних здібностей дитини зумовлених бажанням викладача запроваджувати в свою професійну діяльність інновації. У статті було сконцентровано увагу на використанні у корекційній роботі технології, що обумовлюють специфіку роботи з мовленнєвими порушеннями і станом емоційної та вольової сфери дітей з патологією мовлення. Дані порушення зумовлюють появу ускладнень в спілкуванні з оточуючим середовищем та у подальшому призводить до

зміни особистості дитини, а саме залишає відбиток на процесі навчання та поведінці дитини.

З найбільш адаптованих методик роботи з дітьми є такі логопедичні технології, як вокалотерапія, казкотерапія, сміхотерапія. Що вирішують технічні завдання з формування у дітей з порушенням мовлення емоційної сфери, розвитку мелодики, темпу і ритму мови, анатомічних та фізіологічних процесів артикуляційної моторики. Запобігає перевтоми, підтримує пізнавальну активність у дітей з різною мовленнєвою діяльністю. Кількість дітей які мають порушення мовленнєвої діяльності на даному етапі розвитку інтеграції збільшилася порівнюючи з попередніми роками та продовжує активний зрост. Тому мовлення дітей є одним з найважливіших питань у підготовці їх до умов життя у суспільстві .

Визначення точного діагнозу постає суттєвою проблемою оскільки у дітей даної категорії патологічних прояви спостерігаються в комплексі з іншими захворюваннями. Це призводить до утруднення складання індивідуальної корекційної програми для дітей з порушенням мовленнєвої діяльності.

Дітей з порушенням мовлення з кожним роком все більше. Це призводить до необхідності пошуку результативніших шляхів корекційного втручання в виховання та навчання. Сучасний педагогічний процес спеціального навчання та виховання дітей дошкільного віку концентрується на впровадженні інноваційних форми роботи, з залученням різноманітних фахівців які працюють за єдиною індивідуальною схемою в процесі навчання та виховання дітей. Даніми спеціалістами виступають: психологи, логопеди, педагоги та медики. [1]

Перебуваючи у тісному зв'язку з такими галузями науками як педагогіка, медицина, психологія логопедія використовує методи та прийоми суміжних наук пристосовує їх до своїх потреб, що допомагає покращити роботу вчителя-логопеда. Логопедія сьогодення знаходиться в активному пошуку новітніх форм вдосконалення і модифікування процесу навчання і розвитку дітей на різних вікових етапах життя та в різних освітніх умовах.

Діти з мовними порушеннями часто бувають з нестійкою психікою в них спостерігається нестабільність емоційного стану та зниження його діяльності, швидкою стомлюваністю. Лексико-граматична сторона мови дітей із порушеннями мовлення відрізняється від мови нормотипичної дитини, як в кількісному, так і в якісному плані.

- Бідність словника. Діти частіше використовують в мові, часто вживані в побуті слова і словосполучення.

- Нерозуміння і спотворення значень слів

- Труднощі узгодження слів у словосполученнях і реченнях, невіють правильно підібрати закінчення слова.

Логопедичні заняття для дітей даної категорії викликають ускладнення. Тому доводиться знаходити і вміло використовувати на практиці більш інноваційні методи оскільки їх використання перешкоджає втомі дітей,

активізують у дітей з порушенням мовлення пізнавальну активність, збільшує ефективність логопедичної роботи. Інноваційно-логопедичні технології та їх впровадження у сьогодення є новітнім етапом в освітньому процесі. Основна мета - це поєднання сучасних інноваційних технологій з традиційними способами навчання та виховання дітей. Кожний сучасний вчитель-логопед повинен вміти грамотно застосовувати їх у своїй практично-професійній діяльності від цього залежить ефективність занять. Вміння користуватися новітніми можливостями, включати нетрадиційний технології в навчання кожної дитини надає тим самим мотивацію і психологічний комфорт, свободу вибору форм і засобів діяльності для дитини з мовленнєвими порушеннями. [2]

Важко уявити ХХІ сторіччя без іноваційно-комп'ютерних технологій (ІКТ) тому логопедія також як й інші галузі науки активно їх використовує. На даний час комп'ютерних логопедичних ігор та завдань з'являється все більше. Вони сприяють збагаченню словника дитини, розвитку мовлення, покращують фонематичне сприйняття оточуючого середовища. Профілактичні заходів против стомлення зору при використанні ІКТ проводять *офтальмотренаж* (гімнастика для очей після зорового навантаження).

Дітям які мають тяжкі мовленнєве порушення важливо використовувати логопедичний масаж. *Логопедичний масаж*- це масаж мовного апарату людини та його м'язів. Він допомагає привести м'язовий тонус до норми та підготувати м'язи до виконання складних рухів які необхідні при артикуляції звуків.

Терапія як *Су-Джок* яка була розроблена вченим з Японії Йосиро Цуцумі дає нам уявлення про розташування на кистях рук і стопах ніг точки внутрішніх органів та частин тіла людини. Завдяки цим точкам можна здійснювати лікувальний вплив на хворий орган. Наприклад масаж великого пальця руки допомагає активізувати діяльність головного мозку людини.[4]

Сендплей - пісочна терапія. Подану терапію описав швейцарський психолог і філолог Карл Юнг. На його думку коли дитина будує, а потім руйнує зроблене вона таким чином усвідомлює, що на зміну старому завжди приходиться щось нове. Також при використанні цієї терапії дітям дуже подобається знаходити у піску різноманітні фігурки називати їх та складати речення з ними. Ігри з піском розвивають дрібну моторику, покращують емоційний стан, долають дитячі страхи. Завдяки пісочної терапії дитина граючи закріплює знання.

Логопеди у своїй роботі все частіше звертаються до *музикотерапії*. Музикотерапія як спосіб профілактики та лікування нервово психічних захворювань. Вона допомагає відволікти дитину від непріємних образів та концентрує увагу. Музикотерапія сприяє поліпшенню якості рухів, розвиток та корекцію відчуттів, стимулює мовленнєві функції також покращує просодичну в сторону мовлення. З музикотерапією міцно пов'язана

вокалотерапія. Вона сприяє покращенню словникового запасу, розвиває навички словотворення, нормалізує біоритми дитини.

Сміхотерапія - лікування за допомогою позитивних емоцій. Сміх допомагає нейтралізувати в організмі дитини негативні програми завдяки виробленню "гормону щастя". Сміх розвиває творче мислення, додає сили волі, впевненості в собі, сприяє розвитку емоційного забарвлення мовлення.

Казкотерапія - це інструмент передачі досвіду від старшого покоління до молодшого, це спосіб виховання в дитини особливого ставлення до світу, слухання, придумання і обговорювання казки в наслідок чого в дитини розвивається фантазія та творчість. Завдяки казкам дитина вчиться приймати рішення. [3]

Підводячи підсумок можна зазначити, що використання інноваційних технологій вчителем-логопедом надає гнучкості у керуванні навчанням, різноманіття вправ, вдосконалення занять з усунення порушень мовлення.

Використовуючи різні нетрадиційні інноваційних технологій на логопедичних заняттях стимулюють цікавість у дитини до такого явища як мовлення, краще проходить процес засвоєння та вивчення матеріалу. Призводить до активізації мовлення, енергетичні затрати значно знижуються як у дитини так і вчителя-логопеда. Інноваційні логопедичні технології розширять коло завдань, що надає можливість урізноманітнювати прийоми і методи корекційного впливу. Подальша робота корекційно-логопедичного впливу з використанням інноваційних логопедичних технологій потребує детального вивчення, розробці удосконаленої, комплексної корекційної програми розвитку дітей з патологією мовлення.

Список використаних джерел:

1. Андросова В. М. Використання інноваційних технологій для корекції звуковимови старших дошкільнят -2005.-№1
2. Акіменко В. М. Развивающие технологии в логопедии.- 2012.
3. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Практикум по сказкотерапии / Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. – СПб.: Речь, 2013. – 321с.
4. Су-джок терапія в роботі вчителя-логопеда [Електронний ресурс]: <https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-vprav-su-dzok-dla-ditej-doskilnogo-viku-259994.html>

Арнаутова Л. В., Івіна Д. І.

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОВЕДІНКОВИХ РЕАКЦІЙ У ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРУ

В сучасному суспільстві із року в рік дітей з проявами аутичного спектру стає чимдалі більше, і вони потребують уваги, а також корекційної та педагогічної допомоги. Ранній дитячий аутизм – специфічне відхилення психічного розвитку, властивість якого є прояви стійких і специфічних порушень поведінки в комунікативній, емоційній сферах спілкування дитини з навколишнім середовищем, а також відсутність вмінь правильно реагувати